

Možnost a jsoucí

„Jsoucí“ je buď možné nebo uskutečněné; jsoucí možné se stává skutečným v pohybu uskutečňování (tj. výkonu uskutečňování). Pohyb uskutečňování je přechodem jsoucího možného ve jsoucí uskutečněné. Mluvíme v takovém případě také o „vzniku“. Ale co zánik? Jakým pohybem je zánik? Přechodem čeho v co: tak se skutečné (rozumí se aktuálně skutečné) stává – čím? Snad „možným“? A jakém smyslu? Jistě nikoli tak, že by šlo o takové „možné“, které by bylo možno znovu uskutečnit?! Jen třeba tak, že je znovu „uskutečněno“ pouze ve vzpomínce (neboť ve skutečnosti „už není“)?

Problém: jaký je ontologický status „možného“? Jak můžeme o možném mluvit jako o nejsoucím? V jakém smyslu můžeme pro možné použít termínu „virtuální“? Neskutečné může (ale nemusí) být možné. Jak je to s nemožným? Je nemožné totožné s nejsoucím? Může se nemožné změnit v možné? Pokud ani, musíme připustit, že se může měnit též ve skutečné. A v jakém smyslu je „nejsoucí“ možné? A v jakém nemožné?

(Písek, 181012-1)¹